

روش‌های بازپروری و آموزش
کودکان دارای

اختلال یادگیری

نیر سادات محمودی

نشر دگرساز

سرشناسه : منیرسادات محمودی ۱۳۵۸

عنوان و نام پدیدآور : روش‌های بازپروری و آموزش کودکان دارای اختلال یادگیری، منیرسادات محمودی

مشخصات نشر : تهران، دگرساز، ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری : ۲۳۵ ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ / س م.

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۶۹۰-۶-۸

وضعیت فهرست‌نویسی : فیا

یادداشت : منابع

موضوع : کودکان ناتوان در یادگیری

ردیف : Disabled children in learning

شناسان افزوده : محمودی، منیرسادات ۱۳۵۸، نویسنده

رده‌بندی کنگر : LC ۴۷۰۴

رده‌بندی دیویی : ۲۷۱

شماره کتابشناسی ملی : ۶۲۰۰۷۶

روش‌های بازپروری و آموزش کودکان دارای اختلال یادگیری

نویسنده : منیرسادات محمودی

ناشر: دگرساز ۰۹۱۲۴۰۶۴۳۲۰

چاپ: یکم : ۱۳۹۹

ویرایش : محمدصادق شریعتی

حروف چینی : منصوره باقری

صفحه‌آرایی : آزاده رادفر

طراحی جلد : نیما شریعتی

شمارگان : ۱۰۰۰

چاپخانه : فرشویه

صحافی : روشنگ

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۶۹۰-۶-۸

قیمت : ۴۴۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۱	یادداشت ناشر
۱۳	یادداشت نویسنده
۱۵	گفتار یکم: آشنایی با اختلال یادگیری
۱۵	نظریه‌ها
۱۶	انواع نظریه‌های اختلال یادگیری
۲۰	تعریف اختلال یادگیری
۲۶	بهباشی ناتوانی‌های یادگیری
۳۲	ویژگی‌های اف‌ا، س‌ا، و س‌ا به اختلال یادگیری
۳۶	شیوه‌های تشخیص و شناسایی
۳۶	آزمون‌های روانی
۴۴	آزمون‌های پیشرفت تحصیلی
۴۷	گفتار دوم: تشخیص و بازپروری اختلال خواندن
۴۷	اختلال خواندن
۴۸	نارساخوانی
۴۹	نشانه‌های اختلال خواندن
۵۰	ملاک‌های تشخیص نارساخوانی
۵۱	انواع نارساخوانی
۵۳	انواع مشکلات خواندن
۵۳	ارزیابی خواندن
۵۴	نظریه‌های زبان
۵۶	اجزای تشکیل‌دهنده زبان و مشکلات زبان گفتاری
۵۷	رشد زبان
۵۷	مراحل یادگیری از نظر مایکل باست و همکاران
۵۸	پیشنهاد‌های آموزشی مایکل باست و همکاران

۵۹	مهارت‌های مؤثر در رشد خواندن
۵۹	مراحل یادگیری خواندن
۶۰	بازپروری اختلال خواندن
۶۰	۱- تمرین‌های حرکتی و ادراکی برای برطرف نمودن خامی حرکتی
۶۱	- روش سازمان‌دهی مجدد اعصاب مرکزی
۶۲	- روش ادراکی - حرکتی
۶۳	تمرین و بازپروری روش ادراکی - حرکتی
۶۴	تمرین و آموزش برای تقویت پیوند ادراکی - حرکتی
۶۴	تمرین برای پیوند ادراک بینایی - حرکتی
۶۴	تمرین برای برید ادراک شنوایی - بینایی - حرکتی
۶۴	تمرین آموزش برای تقویت کنترل بینایی
۶۵	تمرین و آموزش برای لازم قبل از شروع به نوشتن
۶۵	تمرین و آموزش برای تقویت ادراک شکل
۶۵	- روش ادغام حسی
۶۶	- توازن
۶۷	- تن آگاهی و نقش اندام‌ها
۶۸	- آگاهی فضایی (مکان)
۶۸	- ادراک شکل
۶۹	- ادراک بینایی
۶۹	- ادراک شنیداری
۷۰	- ارزیابی حرکات درشت
۷۰	- ارزیابی حرکات ظریف
۷۱	۲- تمرین‌های حسی حرکتی برای تعادل دو نیم‌کره
۷۳	۳- استفاده از روش‌های درمانی دیویس
۷۴	نارساخوانی از دیدگاه جان دی دیویس
۷۴	استعداد زیربنایی
۷۶	روش‌های فکر کردن

۷۷.....	چشم ذهن
۷۹.....	گم‌گشتگی
۷۹.....	معمای نارساخوانی
۸۰.....	نارساخوانی در عمل
۸۱.....	راه‌حل‌های وسواسی
۸۱.....	مشکلات خواندن «به‌ویژه در زبان انگلیسی»
۸۲.....	مشکلات هجی کردن، به‌ویژه در زبان انگلیسی
۸۳.....	کنجکاوی افراد نارساخوان و ارتباط با اختلال ADD و بیش‌فعالی
۸۴.....	ناررونی / خام‌دستی
۸۵.....	نظریه‌ی دستور دیویس در رابطه با نارساخوانی
۸۸.....	توانایی‌ها و استعداد افراد نارساخوان
۸۸.....	۱- تسلط‌یابی
۸۸.....	۲- تفکر تصویری
۸۹.....	۳- شهود
۹۰.....	۴- تفکر چندبعدی
۹۰.....	۵- کنجکاوی
۹۱.....	۶- خلاقیت بالا
۹۱.....	روش تشخیص افراد نارساخوان
۹۴.....	نکات مهم در روش اجرای مشاوره دیویس
۹۵.....	ارزیابی توانایی ادراکی
۹۵.....	مراحل ارزیابی توانایی ادراکی
۹۵.....	۱- برقراری ارتباط
۹۶.....	۲- مقدمات ارزیابی
۹۶.....	۳- ارزیابی
۹۸.....	۴- پایان ارزیابی
۹۹.....	تغییر دادن چرخه
۱۰۰.....	روند اجرای نخستین جلسه مشاوره موقعیت‌یابی دیویس

- ۱۰۷.....توالی فرآیند:
- ۱۱۰.....توضیح:
- ۱۱۲.....تمرین جهت یابی
- ۱۱۲.....پدیده توقیف
- ۱۱۳.....شیوه رهاسازی:
- ۱۱۵.....روش مرور موقعیت یابی
- ۱۱۶.....میزان سازی دقیق
- ۱۱۷.....مسدود حالت های عدم تعادل در روش میزان سازی دقیق
- ۱۱۷.....روش باله: میزان سازی دقیق:
- ۱۱۹.....تمرین هماهنگی
- ۱۲۱.....تسلط یابی بر دهان پایه
- ۱۲۱.....وسایل مورد نیاز جهت تسلط یابی بر نماد
- ۱۲۴.....تسلط یابی بر نشان های توده داری
- ۱۲۵.....تسلط یابی و شناخت سبک های چاپ و شکل های حروف
- ۱۲۶.....سه گام به سوی آسانتر خواندن
- ۱۲۶.....همج خوانی
- ۱۲۷.....برانداز کردن، همجی کردن
- ۱۲۸.....تصویر- در- نقطه گذاری
- ۱۲۹.....تسلط یابی بر نماد برای کلمه ها
- ۱۳۰.....۴- تمرین خط بردن
- ۱۳۰.....۵- تمرین های افزایش سرعت حرکات چشم
- ۱۳۱.....۶- تمرین های افزایش وسعت دید (دید واگرا)
- ۱۳۳.....۷- تمرین افزایش دقت دید (دید همگرا)
- ۱۳۴.....۸- تمرین نامیدن سلسله تصاویر دیداری با سرعت و دقت
- ۱۳۴.....۹- تمرین لیست کردن موارد یک مقوله با سرعت در زمان مشخص
- ۱۳۴.....۱۰- تمرین جستجوی حروف الفبا در متون گوناگون
- ۱۳۵.....۱۱- تمرین تسلط یابی بر ترکیبات صامت و مصوت و آنالیز کلمات

- ۱۲- تمرین جستجوی کلمات در متن..... ۱۳۵
- ۱۳- خواندن کلمات، ناکلمات و شبه کلمات..... ۱۳۵
- ۱۴- پیدا کردن ریتم در صوت..... ۱۳۶
- ۱۵- پیدا کردن آواهای خواسته شده در کلمات..... ۱۳۶
- ۱۶- پیدا کردن قافیه در میان کلمات شنیداری..... ۱۳۶
- ۱۷- خواندن شعر..... ۱۳۷
- ۱۸- آموزش علایم نگارش..... ۱۳۷
- ۱۹- خواندن زنجیره کلمات به هم پیوسته و گذاشتن خط کج (اسلش) در
مکان های مناسب..... ۱۳۷
- ۲۰- پالایش خواندن..... ۱۳۸
- گفتار سوم: بازیگری اختلال نوشتن و املا..... ۱۳۹
- اختلال نوشتن..... ۱۳۹
- دشواری هایی در نوشتن و املا نویسی..... ۱۳۹
- مشکلات دستخط..... ۱۴۱
- بازیگری اختلال املا..... ۱۴۲
- مراحل بازیگری اختلال املا..... ۱۴۲
- ۱- مرحله تسلط یابی بر نماد..... ۱۴۲
- ۱-۱- آموزش شناسایی صداهای اول و آخر در کلمات..... ۱۴۲
- ۱-۲- آموزش صامت و مصوت و تفاوت آنها..... ۱۴۳
- ۱-۳- آموزش روش نوشتاری حروف..... ۱۴۶
- ۱-۴- آموزش ترکیب صامت و مصوت با مثال..... ۱۴۷
- ۱-۵- آموزش آنالیز کلمات..... ۱۴۷
- ۱-۶- آنالیز کلمات راه انداز..... ۱۴۸
- ۱-۷- تسلط یابی بر جایگاه حروف در جدول حروف الفبا..... ۱۵۰
- ۲- مرحله رفع اشکالات املا..... ۱۵۰
- ۲-۱- آموزش روش جی پنج..... ۱۵۰
- ۲-۲- مرحله اصلاح غلط های املا..... ۱۵۲

۱۵۲.....	الف) روش پوشاندن واژه‌ها
۱۵۳.....	ب) روش جمله‌سازی
۱۵۳.....	پ) روش پیدا کردن واژه‌های هم‌خانواده با واژه موردنظر
۱۵۳.....	ت) روش تصویرسازی با واژه
۱۵۴.....	ث) تمرین حفظ استمرار توجه
۱۵۷.....	گفتار چهارم: بازپروری اختلال ریاضی
۱۵۷.....	۱. اختلال ریاضی
۱۵۷.....	۲. سواری‌های اساسی ریاضیات
۱۵۸.....	مشکلات حساب
۱۵۹.....	چگونگی ترمیم توانی در ریاضیات
۱۶۰.....	بازپروری اختلال ریاضی
۱۶۲.....	مفاهیم آموزشی کتاب ریاضی پایه اول ابتدایی
۱۶۳.....	مفاهیم آموزشی کتاب ریاضی پایه دوم ابتدایی
۱۶۴.....	مفاهیم آموزشی کتاب ریاضی پایه سوم ابتدایی
۱۶۶.....	مفاهیم آموزشی کتاب ریاضی پایه چهارم ابتدایی
۱۶۷.....	مفاهیم آموزشی کتاب ریاضی پایه پنجم ابتدایی
۱۶۸.....	مفاهیم آموزشی کتاب ریاضی ششم ابتدایی
۱۶۹.....	مراحل آموزش عددها
۱۷۱.....	مراحل آموزش مساوی - نامساوی
۱۷۲.....	مرور نشانه‌ها و نمادهای ریاضی
۱۷۲.....	آموزش مفهوم جمع
۱۷۳.....	آموزش مفهوم ترکیبی
۱۷۳.....	خاصیت‌های جمع
۱۷۶.....	آموزش جمع‌هایی که حاصل ۱۰ می‌شود
۱۷۷.....	آموزش عدد ۱۰ (دسته دهتایی)
۱۷۸.....	جمع عددهای یک‌رقمی با ۱۰
۱۸۰.....	جمع‌های اساسی نوع دوم

۱۸۱	جمع عددهای چندرقمی با چندرقمی (از طریق جمع‌های اساسی نوع اول).....
۱۸۱	روش اصلی.....
۱۸۴	جمع عددهای چندرقمی با چندرقمی (از طریق جمع‌های اساسی نوع دوم).....
۱۸۴	محور عددها در جمع.....
۱۸۴	آموزش مفهوم تفریق.....
۱۸۵	انواع تفریق.....
۱۸۵	آموزش مفهوم تفریق.....
۱۸۶	مفهوم مقایسه‌ای تفریق.....
۱۸۶	مفهوم جمعی تفریق.....
۱۸۷	تفریق چندرقمی از چندرقمی بدون انتقال.....
۱۸۷	تفریق چندرقمی از چندرقمی با انتقال.....
۱۸۷	آموزش مفهوم ضرب.....
۱۸۸	مفهوم ضرب.....
۱۹۳	مراحل ضرب یک‌رقمی در چندرقمی.....
۱۹۶	رابطه ضرب با جمع.....
۱۹۶	آموزش مفهوم تقسیم.....
۱۹۷	مفهوم کلی تقسیم.....
۱۹۷	مفهوم‌های تقسیم.....
۱۹۸	فرمول تقسیم.....
۱۹۸	مفهوم بخش‌پذیری.....
۱۹۹	تقسیم چندرقمی بر یک‌رقمی و تقسیم چندرقمی بر چندرقمی.....
۲۰۰	رابطه تقسیم با منها.....
۲۰۰	آموزش هندسه.....
۲۰۳	معرفی چندضلعی‌ها.....
۲۰۳	معرفی انواع مثلث از نظر اضلاع.....
۲۰۳	معرفی انواع مثلث از نظر زاویه.....
۲۰۵	آموزش مفهوم چهارضلعی.....

یادداشت ناشر

امروزه دانش مهم عصب‌شناسی به پیشرفت‌های شگرفی دست یافته و ناشناخته‌های بسیاری را آشکار ساخته و به سرعت پیش می‌رود. دست آوردهای عصب‌شناسان سبب شگفتی‌های فراوانی شده به‌گونه‌ای که بسیاری کستی‌های رفتاری انسان، دیگر جزء طبیعت یا گوهر وجودی او شمرده نمی‌شود. با شواهدی درمانی مشخص، چاره‌پذیر شده‌اند.

یادگیری در کودکان گاه با سدهایی روبرو می‌شود که در گذشته به تفاوت‌های فردی بان کودکان و به طبیعت آنها نسبت داده می‌شد اما امروزه اختلال در یادگیری کودکان به‌عنوان امری طبیعی و قابل تحمل بلکه نوعی کاستی چاره‌پذیر دانسته می‌شود و مربیان این حوزه با استفاده از روش‌های علمی به تشخیص و تیرسری آن می‌پردازند.

گرچه در سال‌های گذشته در نظام آموزشی کشور ما کوشش‌هایی برای ایجاد چهارچوبی برای شناسایی و درمان کودکان دارای اختلال یادگیری انجام‌شده است اما با توجه به نیاز روزافزون در این زمینه، این کوشش‌ها مشت نمونه خروار است و هنوز تا رسیدن به جایگاه دلخواه، راه زیادی داریم.

کتاب حاضر حاصل دانسته‌ها و مطالعات و تجربیات نویسنده گرامی، خانم منیرسادات محمودی است و کوشیده‌ایم باوجود شرایط دشوار کنونی (رویارویی مراکز آموزشی کشورمان با بیماری جهان‌گستر و بسیار پیچیده کرونا) در اختیار مربیان و خانواده‌های گرامی قرار دهیم. بسیاری از روش‌ها، دست‌آورد شخص نویسنده در طول سال‌ها تلاش آموزشی و

حرفه‌ای است و تنها جنبه نظری ندارد. خرسندیم که این تجربیات را برگزیده‌اید و آرزو می‌کنیم به کمک آنها، مشکلات کودکان شما در زمینه یادگیری حل شوند.

www.ketab.ir